

A arllwysodd Mair bersawr ar draed Iesu?

Nid yw Mair, o'r enw Magdalene, yn chwaer i Lasarus. Yr unig wybodaeth sydd gennym am Mair Magdalen yw iddi gael ei rhyddhau o ysbrydion drwg a'i bod yn bresennol adeg croeshoeliad ac atgyfodiad Iesu, yn cyfeilio i'w mam, Mair.

A arllwysodd Mair bersawr ar draed Iesu?

Naratif yr efengylydd John

Mae'r efengylydd John yn adrodd bod Iesu, chwe diwrnod cyn gwledd y Pasg, wedi mynd i ddinas Bethany, dinas Lasarus, a oedd yn farw am bedwar diwrnod ac a gododd Iesu oddi wrth y meirw (Ioan 12: 1).

Cynigiwyd cinio ac, yn ôl yr arfer, gwasanaethodd Martha'r bwrdd, lle'r oedd Iesu a Lasarus, ymhlith eraill (Luc 10:40; Ioan 12: 2).

Ar foment benodol, yn ystod y swper, ym mhresenoldeb y disgyblion, cymerodd Mair arrâtel [1] o eli nard pur, o werth mawr, ac eneiniodd draed Iesu. Yna aeth ymlaen i sychu traed Iesu gyda'i wallt, fel bod y tŷ wedi'i bersawru ag arogl yr eli (Ioan 12: 3).

Dyma'r un Mair a safodd wrth draed Iesu i wrando ar ei ddysgeidiaeth, tra bod Martha yn gofalu am dasgau'r cartref (Ioan 11: 2; Luc 10:42).

Naratifau'r efengylwyr Matthew a Marc

Mae'r efengylwyr Matthew a Mark yn adrodd digwyddiad tebyg, sy'n delio â menyw a arllwysodd persawr, gweithred debyg i'r un a gyflawnwyd gan Mair, brawd Lasarus, fodd bynnag, arllwysodd y fenyw hon y nard ar ben Iesu ac ni ddefnyddiodd ei gwallt i ei sychu.

Mae'r Efengyllydd Mark yn gosod y digwyddiad mewn pryd fel dau ddiwrnod cyn y Pasg, ac mae Mathew a Marc yn plotio'r lle fel cartref Simon y gwahanglwyfus (Marc 14: 1-3; Mt 26: 6-7).

Yn wahanol i Ioan, ni chofrestrodd yr efengylwyr Matthew a Mark enw'r fenyw, sy'n dangos ei bod hi'n ddieithryn o gylch yr apostolion, gan fod pawb yn adnabod Lasarus a'i ddwy chwaer, Martha a Mary.

Mae gwybod hunaniaeth yr unigolyn neu ei berthynas ag un arall, sy'n hysbys iawn, yn gwneud i'r adroddwyr beidio ag anghofio cofrestru enw'r person. Nid yw'r efengyllydd John yn sôn am enw'r fenyw Samariad, oherwydd ei bod yn perthyn i bobl nad oeddent yn cyfathrebu â'r Iddewon, roedd hi'n fenyw ac yn dramorwr, felly, nid oedd gan y disgyblion agosrwydd ati. Yr hyn a nododd y fenyw oedd ei tharddiad, Samaria, a'r anghytundeb rhwng y Samariaid ac Iddewon, yn bwysig iawn i'r naratif (Ioan 4: 7).

Naratif yr efengyllydd Lucas

Mae Luc yn adrodd digwyddiad arall, yn cynnwys Iesu a dynes, pan wahoddodd Pharisead ef i fwyta. Pan oedd Iesu yn eistedd wrth y bwrdd, aeth dynes at bwy, gan wylo, a olchodd draed

Iesu â dagrau a sychu ei draed gyda'i gwallt; ac yna cusanu ac eneinio traed Iesu gyda'r eli oedd yn y llestr (Luc 7: 37-38).

Grwgnachodd y Pharisead, wrth weld yr olygfa hon, gan ddweud: "Pe bai wedi bod yn broffwyd, byddai wedi gwybod pwy a pha fenyw oedd yr un a gyffyrddodd ag ef, gan ei bod yn bechadur" (Luc 7:39). Roedd y Pharisead yn adnabod y ddynes ac yn ei labelu fel pechadur, ond nid oedd yr efenglydd Lucas yn ei hadnabod ac ni fyddai ei henw yn berthnasol chwaith, gan nad oedd ganddi unrhyw berthynas â chymeriadau eraill y Testament Newydd.

Efengylau Synoptig

Yr hyn y gellir ei weld o ddarllen yr efengylau synoptig yw bod Mair, chwaer Lasarus, yn ninas Bethany, yn ystod cinio, wedi eneinio traed Iesu a'u sychu gyda'i gwallt, chwe diwrnod cyn gwledd y Pasg. Yn ddiweddarach, tywalltodd dynes arall, na ddatgelir ei henw, yn nhŷ Simon y gwahanglwyf, yr un persawr ar ben Iesu, a thrwy hynny eneinio ei gorff (Mth 26: 7 a 12; Marc 14: 3 ac 8).

Yn naratifau'r efengylwyr Matthew a Mark, roedd Iesu ym Methania, yng nghartref y gwahanglwyfwr Simon, pan dywalltodd menyw botel persawr drud ar ei ben. Fe wnaeth gweithred y fenyw ysgogi dicter yn y disgyblion, a honnodd fod y persawr yn ddud iawn ac y gallai gael ei roi i'r tlodion. Ceryddodd Iesu, yn ei dro, y disgyblion, gan dynnu sylw at y gyfraith (Deut 15:11), ac mai gweithred y fenyw honno oedd harbinger ei marwolaeth a'i bedd, ac y byddai'r digwyddiad hwnnw'n cael ei adrodd ble bynnag y byddai Cyhoeddwyd 2-efengyl (Mth 26: 10-13; Marc 14: 6-9).

Mae Ioan, yn ei Efengyl, yn dweud bod y digwyddiad wedi digwydd ym Methania, chwe diwrnod cyn y Pasg, a bod Lasarus yn bresennol. Mae'n tynnu sylw bod Mair yn cymryd y persawr ac yn

eneinio traed Iesu, gan eu sychu gyda'i gwallt, tra bod Marta yn gwasanaethu'r bwrdd, sy'n awgrymu bod cinio wedi'i gynnal yn nhŷ Lasarus.

Nid yw Mair, o'r enw Magdalene, yn chwaer i Lasarus. Yr unig wybodaeth sydd gennym am Mair Magdalen yw iddi gael ei rhyddhau o ysbrydion drwg a'i bod yn bresennol adeg croeshoeliad ac atgyfodiad Iesu, yn cyfeilio i'w mam, Mair.

“A rhai menywod a gafodd iachâd o ysbrydion ac afiechydon drwg, Mair, o'r enw Magdalen, y daeth saith cythraul allan ohoni” (Luc 8: 2).

Nid Mair Magdalen, hefyd, oedd y ddynes bechadurus a olchodd draed Iesu â'i dagrau yn nhŷ'r Pharisead, fel yr adroddwyd gan yr efenglydd Luc. Nid oes unrhyw sail Feiblaidd dros ystyried Mair Magdalen fel putain neu bechadur neu, fel chwaer Lasarus.

Sant Gregory Fawr, a fu'n byw am bron i 1500 o flynyddoedd, oedd yr un a nododd Mair Magdalen ar gam fel “pechadur” Luc 8, adnod 2, ac fel yr un Mair o Bethany, chwaer Lasarus.

Y Marias

Mae'r efenglydd John yn ei gwneud yn glir mai'r ddynes a eneiniodd draed Crist ym Methania yn ystod cinio oedd Mair, chwaer Lasarus (Ioan 11: 2). Mae'n annhebygol bod yr efenglydd wedi camgymryd hunaniaeth y person a eneiniodd draed Crist ac a sychodd â'i wallt, gan ei fod yn adnabod y ddau: Mair, chwaer Lasarus a Mair Magdalen, felly mae'n dilyn mai'r fenyw a eneiniodd draed Iesu yw nid Mary Magdalene.

Mae'r efenglydd Lucas, ar ôl adrodd pennod y ddynes a oedd, yn nhŷ Pharisead, wedi golchi traed Iesu â dagrau a'u sychu gyda'i gwallt, yn cyfeirio at Mair Magdalen fel un o ddilynwyr Iesu, gyda menywod eraill. Felly, roedd yr efenglydd Lucas yn adnabod Mair Magdalen, ac nid oes unrhyw reswm pam y gwnaeth

hepgor ei henw, os mai Mary Magdalene oedd y ddynes a olchodd draed Iesu â dagrau.

Mae'n werth nodi bod y digwyddiad a adroddwyd gan y meddyg annwyl wedi digwydd o amgylch Galilea ac, ar adeg wahanol Pasg, yn benodol y Pasg a ragflaenodd marwolaeth Crist. Dim ond ym mhennod 22 yr adroddir ar y Pasg olaf, tra bod stori'r fenyw a ddyfrhaodd draed Iesu wedi'i hadrodd ym mhennod 7 efengyl Luc.

Er gwaethaf y tebygrwydd rhwng y straeon a adroddir gan yr efengylwyr, mae naratifau Mathew a Marc yn cyfeirio at yr un fenyw nad yw hi, yn ei thro, yn Mair, yn chwaer Lasarus, na'r pechadur a adroddwyd gan Lucas.

Mae'r gwahaniaethau rhwng y stori a adroddir gan Matthew a Mark, yr hyn a adroddir gan Luc ac Ioan, yn awgrymu bod y stori a ysgrifennwyd gan Matthew a Mark yn delio â menyw nad oedd yr apostolion yn gwybod amdani. Tywalltodd y balm gwerthfawr dros ben Crist, tra bod y ddwy ddynes arall, Mair, chwaer Lasarus a'r pechadur, yn eneinio traed Crist.

Nid yw Mateus a Marcos yn cyfeirio at berson Lasarus, er gwaethaf eu pwysigrwydd hanesyddol, ac nid ydynt ychwaith yn cyfeirio at Maria, chwaer Lasaro, menyw sy'n adnabyddus i'r disgyblion.

Er bod Iesu ym Methania, wedi'i phoblogi gan Mair a'i chwaer Martha, roedd Iesu'n cael cinio yn nhŷ Simon y gwahanglwyf ddeuddydd cyn y Pasg, ac nid chwe diwrnod, fel y dywed yr efengyllydd John wrthym.

Ni ddefnyddiodd y fenyw sy'n rhan o naratif Matthew a Mark ei gwallt i sychu traed Iesu, tywalltodd y persawr yn unig, sy'n arwain at y casgliad nad Mair, chwaer Lasarus, ac nid Mair Magdalen hyd yn oed, a oedd yn adnabyddus i'r disgyblion.